

Vedlegg til orienteringssak til universitetsstyret 13. mai 2022

Mål for UiT Norges arktiske universitets eierskap i aksjeselskap

1. Når tar Universitetet eierskap ?

I organiseringen av virksomheten/aktiviteten har UiT flere virkemidler, blant annet organisering av aktivitet som randsonaktivitet med bruk av aksjeselskap som organisasjonsform. UiTs eierskap i aksjeselskaper skal være av faglig interesse. Aktiviteten skal styrke UiTs evne til å utføre de oppgavene som UiT ut fra formålet skal drive og være forankret i UiTs strategi.

Selskapene er opprettet for å ivareta et bestemt formål/oppgave og skal utfylle UiT på sentrale satsingsområder. På denne måten kan UiTs virksomhet og aksjeselskapene betraktes som en del av en helhetlig organisering som skal bidra til at UiT skal være bedre i stand til å ivareta samfunnsoppdraget og realisere fastsatte sektorpolitiske mål/hovedmål.

Følgende prinsipper ligger til grunn for UiTs vurdering av eventuell opprettelse av nye selskaper eller deltakelse i eksisterende selskaper:

- Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet ved UiT skal fortrinnsvis organiseres internt.
- Opprettelse av nye aksjeselskap eller ervervelse av aksjer skal bare vurderes etter at intern organisering eller andre samarbeidsformer er funnet uhensiktsmessig og at ekstern organisering anses som en mer egnet måte å oppnå faglige og strategiske mål på.
- UiT foretrekker at eventuell etablering av kommersielle selskaper/spin off-selskaper skjer i tilknytning til UiTs eksisterende kommersialiserings- og innovasjonssystem.

For å oppnå innflytelse over selskapet virksomhet og vedtekter vil UiT tilstrebe en eierandel på minst 1/3, som gir negativ kontroll i forhold til beslutninger som krever 2/3 flertall i generalforsamling.

UiTs forvaltning av eierskapet skal skje i henhold til gjeldende regelverk¹, og UiTs adgang til å erverve aksjer og forvalte eierskapet forutsetter fullmakt fra Kunnskapsdepartementet.

2. Eierstyring

UiT skal praktisere et aktivt og målrettet eierskap i aksjeselskaper. UiT vil delta på generalforsamlinger og i nominasjon av styremedlemmer, herunder ønske å være representert i valgkomiteer. UiT vil også formidle til selskapene de mål og forventninger UiT har til selskapene i generalforsamling og øvrig eierdialog.

UiTs utøvelse av eierskapet skal være preget av:

- Åpenhet: Det skal være åpenhet om UiTs eierskap og de mål og forventninger UiT har for selskapene.
- Langsiktighet: UiT vil opptre som en langsiktig eier med fokus på god langsiktig verdiskapning/utvikling av selskapene.

¹ Rundskriv F-07-13 *Reglement om statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer* fastsatt av Kunnskapsdepartementet.

- Forutsigbarhet/tydelighet: UiT vil utøve sin formelle styrings- og kontrollmyndighet i generalforsamlingen. UiT vil bidra til god eierstyring og selskapsledelse ved å opptre slik at aksjelovens oppgave- og rollefordelingen mellom eier og selskap er tydelig og i samsvar med statens prinsipper for godt eierskap.

Medlemmene av styret velges av generalforsamlingen. Styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra det enkelte selskaps egenart. Det skal tilstrebes kjønnsbalanse blant de aksjonærvalgte medlemmene av styret. UiT forventer at styret har en plan for eget arbeid og at styrets virksomhet evalueres (egnevaluering).

UiT forventer at selskapene i sine årsberetninger rapporterer i forhold til de mål/forventninger UiT har til selskapene.

UiTs styring, oppfølging og kontroll med selskapene skal tilpasses UiTs eierandel, selskaps egenart og risiko og vesentlighet.

3. Mål og forventninger til alle selskapene

Staten har gjennom eierskapsmeldingen, (Meld. St. 8 (2019-2020) «Statens direkte eierskap i selskaper – Bærekraftig verdiskaping», gitt rammer for statlig eierskap.

Rammene for statlig eierskap har ligget fast de siste årene og ligger fortsatt til grunn gjennom den fremlagte meldingen. De viktigste elementene i meldingen er:

- Selskapslovgivingens rollefordeling mellom eier, styret og daglig leder.
- Allment anerkjente eierstyringsprinsipper og standarder.
- Eiermyndighet utøves på generalforsamling.
- Kompetente styrever.
- Tydelig skille mellom statens eierrolle og andre roller.
- Rettferdig konkurranse mellom selskaper med og uten statlig eierandel.

De overordnede målene og forventningene til selskapene fremkommer i Eierskapsmeldingen, som vises som egen tabell på side 7.

3.1 UiTs mål

Når UiT tar eierskap, ligger årsaken i at man gjennom eierskapet kan styrke sin kjernevirksomhet. UiT har et langsiktig perspektiv på sine investeringer i eierselskapene og forventer primært at selskapene skal bidra til løsning av UiTs samfunnsoppdrag. Ut fra dette perspektivet vil UiT tilstrebe at selskapene skal ha en finansieringsstruktur, inntjening og likviditet som sikrer muligheten for å nå (de ideelle og overordnede) målene slik de er definert i vedtektene, og som oppfyller aksjelovens bestemmelser

Mål og forventninger til selskapenes økonomi

UiT vil fokusere på at målene nås mest mulig effektivt med kostnadsdekning og med mulig for et eventuelt regnskapsmessig overskudd.

Generelle målsettinger for alle selskapene:

- Egenkapitalandel ≥ 25 % avhengig av virksomhetens mål, strategi og risiko
- Resultat etter skatt ≥ 0
- Likviditetsgrad 1 ≥ 2 og/eller likviditetsgrad 2 ≥ 1

De økonomiske resultatene for selskapene skal vurderes over tid (3 – 5 år) og eventuelt i forhold til tilsvarende selskaper.

4. Mål for det enkelte selskap

Digforsk AS (100 % eierandel)

Selskapet formål, jf. vedtekter:

Selskapets formål er å tilrettelegge for historisk materiale for ny forskning gjennom digitalisering. Selskapets oppgave er å gjøre tilgjengeliggjøre data fra arkiver og samlinger gjennom digitalisering, blant annet med tilrettelegging for kompetanseheving av arbeidssøkere i nært samarbeid med NAV. Selskapet skal formidle arbeidskraft som skal digitalisere/konvertere arkiver og samlinger, med sikte på tilgjengelighet for forskning, undervisning og formidling.

Mål med UiTs eierskap:

UiTs mål er å videreutvikle universitetets posisjon i Finnmark og bidra til iverksetting av studietilbud vi av flere årsaker ikke har kunnet gi frem til nå. Videreføring og en eventuell utvikling av aktivitetene vil bidra positivt til UiTs omdømme og faglige virksomhet i de aktuelle områdene som Digforsk AS er lokalisert.

Havbruksstasjonen i Tromsø AS (50 % eierandel)

Selskapet formål, jf. vedtekter:

Selskapet skal drive Havbruksstasjonen i Tromsø AS.

Mål med UiTs eierskap:

Målet med UiTs eierskap i Havbruksstasjonen i Tromsø AS er at selskapet skal sikre UiT tilgang til relevant infrastruktur av høy kvalitet som bidrar til realiseringen av UiTs målsetting innenfor utdanning og forskning på fiskeri- og havbruksrelaterte problemstillinger. Selskapet skal ha effektiv drift.

SINTEF Narvik AS (33,4 % eierandel)

Selskapet formål, jf. vedtekter:

Selskapet skal på oppdragsbasis drive teknologisk forskning og utviklingsarbeid på utvalgte områder, til fremme av næringsutvikling og effektivisering og utviklings- arbeid på utvalgte områder, til fremme av næringsutvikling og effektivisering og utvikling av offentlig sektor. Selskapet skal gjennom strategiske tiltak ellers utvikle sin kompetanse for slik oppdragsforskning. I valg av arbeidsområder skal selskapet spesielt legge vekt på:

- virksomhet av betydning for næringsutvikling i Nord-Norge
- virksomhet som støtter opp om aktivitetene ved UiT, Norges Arktiske Universitet i Narvik.

Mål med UiTs eierskap:

Gjennom etableringen av SINTEF Narvik og nye samarbeidsflater med SINTEF-konsernet ønsker UiT å forsterke den næringsrelaterte forskningen. Dette skal resultere i bredere faglig grunnlag for større felles forskningsprosjekt.

Det er inngått en aksjonæravtale mellom de to eierne SINTEF AS og UiT som fastsetter retningslinjene for eierne og deres utvikling og drift av selskapet. I tillegg er det inngått en opsjonsavtale som gir SINTEF AS anledning til å erverve hele eller deler av UiTs aksjepost innenfor en treårsperiode. Begge avtalene ble inngått 04.10.2019.

Norinnova Technology Transfer AS (33,4 % eierandel)

Selskapet formål, jf. vedtekter:

Selskapets formål er:

- Bidra til kommersialisering av forskningsresultater, herunder å arbeide aktivt med kulturbygging, idehenting, idevurdering og forretningsutvikling.
- Bruke kapital, kompetanse og alliansepartnere aktivt for særlig å etablere ny og styrke eksisterende næringsvirksomhet i Nord-Norge basert på nyere forsknings- og utviklingsresultater.

- Forhandle og inngå forretningsavtaler på vegne av FoU-miljøet.
- Utføre tjenester tilknyttet medisinsk forskning, herunder å forvalte fond til bruk i forskning og faglig utvikling.
- Investere i andre virksomheter i form av aksjekapital, ulike lån og andre kapitalinnskudd innen selskapets forretningsområder.
- Utføre regnskapsføring for andre virksomheter
- Dette skal særlig gjøres innenfor følgende områder:
 - Ny teknologi innen tradisjonell fiskeindustri og havbruk, samt nye oppdrettsarter
 - Informasjons- og kommunikasjonsteknologi knyttet til kompetanse i FoU-miljø
 - Produkter og prosesser med tilknytning til marine, medisinske og bio-teknologiske miljø
 - Materialteknologi, produkter/utstyr og konstruksjoner i arktiske miljøer olje og gass

Mål med UiTs eierskap:

Målet med UiTs eierskap i Norinnova Technology Transfer AS er at selskapet skal bidra til realiseringen av UiTs målsetting innenfor kommersialisering, innovasjon og verdiskapning basert på forsknings- og utviklingsresultater. Dette innebærer også å etablere ny og styrke eksisterende næringsvirksomhet. Selskapet skal ha effektiv drift.

Norce Norwegian Research Centre AS (3,2 % eierandel)

Selskapet formål, jf. vedtekter:

Selskapets virksomhet er å fremme eksternt finansiert forskning av høy kvalitet og relevans til anvendelse i næringsliv, forvaltning og i samfunnet for øvrig. Selskapet skal fremme innovasjon og nyskaping i samarbeid med samfunn og næringsliv.

Mål med UiTs eierskap:

For UiT er målet å kunne delta som eier i en større enhet som representerer en felles plattform for effektivt samarbeid om eksternt finansiering av forskning. Selskapet legger også til rette for felles strategisk planlegging og bedre koordinering av faglig virksomhet og sterkere konkurransekraft innen oppdragsforskning og utvikling av nye forskningsområder. Statens eierskapsforvaltning er tillagt Universitetet i Bergen.

Det er inngått en aksjonæravtale, datert 22. mai 2019 som regulerer forholdet mellom aksjonærene og som sikrer at de tidligere aksjonærene i Norut AS er representert i selskapets styre og valgkomité.

Studiesenteret Midt-Troms AS (1,4 % eierandel)

Selskapet formål, jf. vedtekter:

For å fremme en positiv faglig og administrativ utvikling ved all høyere utdanning i Midt-Tromsregionen skal selskapet:

- Arbeide for å etablere og utvikle regionale høgskeletilbud
- Ivareta funksjoner i forbindelse med driften av regionale høgskeletilbud
- Igangsette og utvikle prosjekter som har tilknytning til fagområder ved høgskeletilbudene i regionen, og som kan være av betydning for denne undervisningen
- Arbeide aktivt for å styrke kontakten og samspillet mellom høyere utdanningsinstitusjoner, videregående skole, næringsliv og offentlig forvaltning
- Bidra aktivt for utvikling av et miljø for forskning og utredning (FoU)

Mål med UiTs eierskap:

Målet med UiTs eierskap i Studiesenteret Midt-Troms AS er at selskapet skal bidra til realiseringen av UiTs målsetting innenfor regional utvikling gjennom utdanning og forskning og utviklingsarbeid i regionen. Selskapet skal bidra til å:

- styrke UiTs samfunnsrettede posisjon i regionen gjennom utvikling av mer samfunnsrelevant utdanningstilbud og forskningsaktivitet

- styrke samarbeidet om forskning og utredning i regionen, fremme tilgangen på FoU og utdanning i regionen.

Selskapet skal ha effektiv drift.

Kunnskapsparken Nord AS (0,5 % eierandel)

Selskapet formål, jf. vedtekter:

Det overordnede formål for Kunnskapsparken Nord AS er å bidra til utvikling av vekstkraftige bedrifter ved å støtte personer og bedrifter i arbeidet med å utvikle forretningsideer med kommersielt potensial. Kunnskapsparken Nord AS skal være en sentral arena for etablering og utvikling av nettverk mellom næringsliv, forskningsmiljø og offentlige virksomheter.

Hovedvirksomheten vil være drift av en regional industri-inkubator rettet mot utvikling av nordnorske leverandørbedrifter til petroleumssektoren, men selskapet skal også bidra til innovasjon og kompetanseutvikling over et bredere felt. Oppgavene omfatter rådgivning og tilrettelegging for bedrifter og nyetablerere, samt utleie av lokaler. Selskapet kan i realiseringen av sitt formål investere og delta i andre selskaper hvis formål sammenfaller med dette. Virksomheten skal fortrinnsvis være rettet mot Nord-Norge.

Mål med UiTs eierskap:

Målsettingen for UiT er å videreføre tidligere Høgskolen i Harstads intensjoner med eierskapet. Selskapet skal bidra til realiseringen av UiTs målsetting innenfor kommersialisering, innovasjon og verdiskapning basert på forsknings- og utviklingsresultater. Dette innebærer også å etablere ny og styrke eksisterende næringsvirksomhet. Selskapet skal ha effektiv drift.

Lytix Biopharma AS (0,1 % eierandel)

Selskapet formål, jf. vedtekter:

Lytix Biopharma AS' virksomhet er utvikling, markedsføring og salg av farmasøytiske og bioteknologiske produkter, samt dertil hørende virksomhet. Selskapet kan ha eierinteresser i foretak innen samme eller tilstøtende bransjer.

Mål med UiTs eierskap:

Målet med UiTs eierskap i Lytix Biopharma AS er å utvikle lønnsom virksomhet gjennom utvikling, markedsføring og salg av farmasøytiske og bioteknologiske produkter. Selskapet drives på forretningsmessig grunnlag.

Pharma Holding AS (0,1 % eierandel)

Selskapets formål, jf. Vedtekter:

Selskapet skal utvikle, markedsføre og selge medisinske, kjemiske og bioteknologiske produkter, samt dertil hørende virksomhet. Selskapet kan ha eierinteresser i foretak innen samme eller tilstøtende bransjer.

Mål med UiTs eierskap:

UiTs eierskap er en følge av fisjon i Lytix Biopharma AS og institusjonen har ingen definerte mål for sitt eierskap.

Amicoat AS (0,1% eierandel)

Selskapet formål, jf. vedtekter:

Selskapet skal utvikle, markedsføre og selge medisinske, kjemiske og bioteknologiske produkter, samt dertil hørende virksomhet. Selskapet kan ha eierinteresser i foretak innen samme eller tilstøtende bransjer.

Mål med UiTs eierskap:

UiTs eierskap er en følge av fisjon i Lytix Biopharma AS og institusjonen har ingen definerte mål for sitt eierskap.

Pharmasum Therapeutics AS (0,1 % eierandel)

Selskapet formål, jf. vedtekter:

Selskapets formål er utvikling, markedsføring, fremstilling/salg av farmasøytiske og bioteknologiske produkter og andre produkter som naturlig faller sammen med dette, herunder å delta i andre selskaper med lignende virksomhet, kjøp og salg av aksjer, eller på annen måte gjøre seg interessert i andre foretagender.

Mål med UiTs eierskap:

UiTs eierskap er en følge av fisjon i Lytix Biopharma AS og institusjonen har ingen definerte mål for sitt eierskap.

Statens forventninger til selskapene	
Tema	Staten forventer at:
Overordnet mål for eierutøvelsen	<ul style="list-style-type: none"> Selskapene i kategori 1 og 2 leverer høyest mulig avkastning over tid. Selskapene i kategori 3 har mest mulig effektiv oppnåelse av sektorpolitiske mål. Dersom selskapet også har virksomhet i konkurranse med andre, forventer staten normalt høyest mulig avkastning over tid fra denne delen av selskapets virksomhet.
Bærekraftig verdiskaping, tydelige mål og strategier	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet har en overordnet plan for bærekraftig verdiskaping. Selskapet utarbeider og implementerer tydelige mål og strategier og rapporterer på disse. Valg av risikonivå er en integrert del av selskapets strategi.
Faktorer med betydning for oppnåelse av selskapets mål og gjennomføring av strategi:	
Ressurser og organisering	<ul style="list-style-type: none"> Selskapets ressurser forvaltes og organiseres effektivt og slik at de fremmer oppnåelse av selskapets mål og støtter selskapets strategi. Med ressurser menes alt selskapet nyttiggjør seg av i sine prosesser, som medarbeidere, kapital, bedriftskultur, relasjoner, naturressurser og andre materielle og immaterielle eiendeler. Selskapet arbeider planmessig med rekruttering og utvikling av medarbeidere og har tydelige mål og tiltak for å fremme økt relevant mangfold, inkludert bedre kjønnsbalanse, i selskapet. De børsnoterte selskapene er åpne om hva de anser som hensiktsmessig kapitalstruktur og utbyttensnivå til markedet. De unoterte selskapene er åpne om sine vurderinger av hensiktsmessig kapitalstruktur og utbyttensnivå til eierne.
Insentiver	<ul style="list-style-type: none"> Godtgjørelse og andre insentiver i selskapet fremmer oppnåelse av selskapets mål. Godtgjørelse til ledende ansatte er konkurransedyktig, men ikke lønnsledende og hensynet til moderasjon ivaretas. Selskapet er åpen om utformingen av, nivået på og utviklingen i godtgjørelsen til ledende ansatte. <p>Forventningene er utdypet i statens retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte.</p>
Ansvarlig virksomhet	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet er ledende i sitt arbeid med ansvarlig virksomhet. Selskapet arbeider for å ivareta menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter, redusere sitt klima- og miljøfotavtrykk og forebygge økonomisk kriminalitet som blant annet korrupsjon og hvitvasking av penger. Selskapet har en begrunnet skattepolicy som er offentlig tilgjengelig. Selskapet gjennomfører aktsomhetsvurderinger i tråd med anerkjente metoder. Selskapet er åpen om vesentlige områder, mål og tiltak innenfor sitt arbeid med ansvarlig virksomhet.
Prestasjons- og risikostyring	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet måler verdiskaping, oppnåelse av mål og gjennomføring av tiltaksplaner. De viktigste prestasjonsindikatorene rapporteres til eierne. Selskapet har effektiv risikostyring som er tilpasset selskapets virksomhet, mål og strategi.
NUES	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet følger Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse, der den er relevant og tilpasset selskapets virksomhet.
Styrets arbeid	<ul style="list-style-type: none"> Styret følger ledende praksis for godt styrearbeid tilpasset selskapets virksomhet.
Åpenhet og rapportering	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet er åpen om og rapporterer på vesentlige forhold knyttet til virksomheten.

Tabell 1: Utdrag fra eierskapsmeldingen, «Statens direkte eierskap i selskaper – Bærekraftig verdiskaping», Meld. St. 8 (2019-2020).